DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
DUMLUPINAR UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES
E-ISSN: 2587-005X https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 78, 1-19; 2023
DOI: 10.51290/dpusbe.1248521

Araştırma Makalesi / Research Article

HİNDİSTAN-BANGLADEŞ SINIRINDA GÜVENLİK SORUNLARI VE SINIR CİNAYETLERİ

Alaeddin YALÇINKAYA[1*]
Subah Mutahhara SAMİHA[2]

Öz

Hindistan-Bangladeş sınırı, dünyanın en savunmasız ve en sorunlu sınırlarından biridir. Hindistan Sınır Güvenlik Gücü (BSF) her fırsatta sınırdaki Bangladeş vatandaşı sivillere işkence yapmakta, kaçırmakta veya ateş açarak öldürmektedirler. BSF görevlileri, zaman zaman yasadışı bir şekilde Bangladeş topraklarına geçerek sınır bölgesindeki köylerde evlere girip saldırılar düzenlemektedirler. Bu sorunlar, Bangladeş'in sınır güvenliği ve sınır bölgesi sakinleri için büyük bir tehdit olarak görülmektedir. Hemen her sınırdaş komşu ülkelerde yasal veya yasa dışı geçiş konusunda sorunlar yaşanmasına karşın katliam derecesine varan uygulamalar pek bilinmemektedir. Hindistan resmi görevlilerinin programlı ve kararlı olan bu eylemleri, diğer ulusal ve uluslararası düzenlemeler yanında BM 1948 İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine göre de insanlık dışı muamele olarak kabul edilmektir. Bu çalışmada, Bangladeş ve Hindistan sınırında insan hakları açısından ciddi ihlal oluşturan güvenlik sorunları ele alınmaktadır. BSF görevlileri tarafından sınır bölgesinde yaşayan veya sınırdan geçen Bangladeş vatandaşlarının öldürülmesinin önde gelen nedenleri üzerinde durulmakta, bu sınır cinayetlerinin ikili ilişkilerde etkisi incelenmektedir. Yaşanan olayların aynı zamanda ağır insan hakları ihlali olduğu dikkate alınarak sorunun ikili görüşmelerle çözülmemesi durumunda uluslararasılaşma boyutuna işaret edilmektedir. Çalışma, iki ülke arasında, uluslararası hukukun açık hükümlerine aykırı uygulamaları incelemekte olduğundan vaka çalışması yöntemi uygulanmış, bu kapsamda içerik analizi de yapılmıştır. Araştırma çerçevesinde her ne kadar rakamlar zikredilmişse de araştırmanın nitel araştırma özelliği baskındır. Söz konusu hukuk ihlallerinin, Hindistan'ın her yönüyle baskın olduğu siyasal ilişkilerin gölgesinde kalması, makalenin temel konusunu teşkil etmektedir. Bu ihlallerin hukuki çerçevesini ortaya koymak, ikili görüşmelerle çözüm önerisini vurgulamak ve özellikle Türkçe literatürde önemli bir boşluğu doldurmak makalenin önde gelen amaçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Hindistan-Bangladeş sınırı, sömürgecilik, sınır cinayetleri, insan hakları.

SECURITY ISSUES AT THE INDIA-BANGLADESH BORDER AND BORDER MURDERS

Abstract

The India-Bangladesh boundary is one of the most vulnerable and most problematic borders in the World. The Indian Border Security Force (BSF) tortures, abducts or opens fire on Bangladesh civilians residing around the border at every opportunity. From time to time, BSF officers enter the territory of Bangladesh illegally and break into house in villages in the border region and carry out attacks. These engagments are viewed as a major threat to Bangladesh border security and security and safety of residents in the border area. Although all neighboring countries have some sort of problems with legal or illegal crossings, practices up to the level of massacre have not been recorded. These systematic and predetermined activities of Indian officials are considered violation humane treatment according to the UN 1948 Universal Declaration of Human Rights as well as other national and international regulations. In this study, security problems that constitute serious violations of human rights on the Bangladesh-India border are discussed. The leading causes of the killing of Bangladeshi citizens living in or crossing the border are by BSF officers are emphasized, and the impact of these border killings on bilateral relations is examined. Considering that the events are also serious violations of human rihgts, the possibility for an international solution is proposed unless the problem is resolved through bilateral negotiations. As the study is concerned with the practices between the two countries that are in violations of clear provisions of international law, the analyses are carried out through case study method with a specific emphasis on content analysis. Thus, despite the use of figures, the inferences are based on qualitative research method. In this regard, that the violations of law are shadowed by political relations in which India has an upper hand in every aspect is the main subject of this study. This article aims at revealing the legal bases of these violations, emphasizing constructive solutions through bilateral negotiations and thereby filling an important gap especially in the Turkish literature.

Keywords: India-Bangladesh border, colonialism, border murders, human rights.

[1] Prof.Dr., Marmara Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, ORCİD: 0000-0001-5553-0314
[*] **Sorumlu Yazar** (Corresponding Author): alaeddinyalcinkaya@gmail.com
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Uluslararası Politik Ekonomi Programı, ORCİD: 0000-0003-3263-0114
Başvuru Tarihi (Received): 06.02.2023 **Kabul Tarihi** (Accepted): 19.10.2023

Giriş

1947'de Doğu Pakistan iken 1971'de Pakistan'dan ayrılmış olan Bangladeş ile Hindistan, Güney Asya'da İngiliz sömürgesi iken bağımsızlığını kazanmış iki komşu ülkedir. Gerek İngiliz sömürge yönetiminde gerekse sömürge öncesi İngiliz nüfuzunun bölgeye yerleştiği dönemde Hindistan ve Bangladeş ile birlikte Pakistan ve diğer komşu ülkelerinin bir kısmı Hindistan sınırları içinde idi. Bağımsızlık mücadelesini Müslümanlarla Hindular birlikte yürüterek başarmışlardır. Bununla beraber bağımsızlık aşamasında özellikle Müslüman halkların önemli bir kısmı Pakistan (Batı Pakistan) ve Bangladeş (Doğu Pakistan) halinde ayrı devletlerde toplanmış, dolayısıyla Hindistan'daki Müslüman nüfus oranı azaltılmıştır. Birçok sömürgecinin yaptığı gibi bağımsızlık aşamasında İngilizlerin yeni bağımsız birimler arasında çatışmaları sürekli kılarak sömürüyü devam ettirme stratejisi bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Bununla beraber asırlarca aynı devlet veya yönetim çatısı altındaki bölge halkları üzerinde farklı devletler oluşturulurken coğrafi, etnik ve ekonomik gibi yönleriyle doğal olamayan sınırlar, önemli ölçüde bu makalenin konusunu teşkil etmektedir.

Bangladeş'in doğuşundan itibaren Hindistan ile ilişkilerinin genellikle iyi olduğu kabul edilmektedir. Yaklaşık çeyrek asır boyunca Pakistan'ın bir eyaleti olarak Doğu Pakistan iken Hindistan'ın da desteği ile bağımsızlığını kazanmasının bu ilişkilerde etkisi büyüktür. İki ülke 1.116 km nehir ve 2.979 km kara sınırı dâhil olmak üzere 4096 kilometrelik bir sınırı paylaşmaktadır. Bu uzunluk dünyanın en büyük beşinci sınırıdır (Shahriar, 2021, s. 257-260). Öte yandan Bangladeş'in Hindistan ile sınırdaş olan yönetim birimi sayısı 30 olup, Hindistan'ın Assam, Tripura, Mizoram, Meghalaya ve Batı Bengal eyaletleri de Bangladeş sınırındadır (DMP News, 2020).

Bangladeş'in batı ve kuzeyi bütünüyle, doğusunun ise önemli bir kısmı Hindistan ile çevrilidir. Güney doğusunda Burma ile sınırdaş olup güneyinde ise Bengal Körfezi, Hint Okyanusu bulunmaktadır. İki ülke arasındaki dostça ilişkilere rağmen, Hindistan ve Bangladeş arasında önemli sınır sorunları bulunmaktadır. Özellikle Hint-Bangal sınırında Bangladeş vatandaşlarının yaygın bir şekilde öldürülmesi, bu dostane ilişkinin sorgulanmasına yol açmaktadır. Sorun, siyasi zeminlerde çözümsüz kalmakta, bu konudaki mutabakatlar uygulanmamakta, silahsız ve çaresiz Bangladeş vatandaşları çeşitli bahanelerle Hindistan sınır muhafızları tarafından sıklıkla öldürülmektedir.

Bangladeş-Hindistan sınır sorunu 1947'de[3] ortaya çıksa da bu sorun Bangladeş'in 1971'de Pakistan'dan bağımsızlığını kazanmasından sonra daha belirgin hale gelmiştir. Bağımsızlıktan bu yana, sınır bölgelerinde BSF (Border Security Force: Hindistan Sınır Güvenlik Gücü) tarafından çok fazla Bangladeşli sivil ve BDR (BGB, Border Guard Bangladesh[4] mensupları öldürülmüştür. 1997'den 2022'ye kadar BSF, Bangladeş topraklarına yaklaşık 200 kez silahlı saldırı gerçekleştirmiştir. Bangladeş-Hindistan sınır bölgesinde yaşayan Bangladeşlilerin hakları sürekli ihlal edilmektedir. 2022 yılı boyunca da sınırdaki gerginlikler devam etmiştir. Sınır bölgelerindeki korku, sığınak kazma, kırmızı alarmlar, bayrak toplantıları, rastgele silah atışları günlük sıradan olaylar haline gelmiştir. Tüm bu sınır sorunları, iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin iniş çıkışlarını da etkilemektedir.

Bangladeş merkezli bir insan hakları örgütü olan Odhikar'a göre BSF, 1 Ocak 2000 ile Ekim 2012 arasında 1064 Bangladeşliyi öldürmüştür (Mustafa, 2020). Bangladeş'in bağımsızlığından günümüze bu sayı daha fazla olup önemli bir kısmı kayıtlara girmemiştir. Hem Bangladeş hem de Hindistan, sınırdaki cinayetleri sonlandırmak ve sınır muhafızları tarafından öldürücü silahların kullanımını

[3] Bu tarihte Bangladeş "Doğu Pakistan" adıyla Pakistan'ın bir parçasıydı.

[4] BDR: Bangladeş'in sınır güvenlik ordusu. 2009'da bu ordunun ismi BGB (Border Guard Bangladesh) olarak değiştirilmiştir

durdurmak için anlaşma yapmıştı. Bununla beraber 2023 başı itibariyle bu cinayetler durmamış, aksine artış göstermiştir.

Bu makalede, BSF'nin Hindistan-Bangladeş sınırında işlemeye devam ettiği cinayetler, bunların arkasındaki ana nedenler üzerinde durulmaktadır. Bu kapsamda sınırlardaki çatışmalar ele alınmaktadır. Cinayetler, saldırılar ve çatışmalar devam etmesine karşın sınır koruma konusundaki açmazlar ve düğümler üzerinde durulacak, bu sorunların iki ülke ilişkilerini nasıl etkilediği tahlil edilecektir. Kuruluşundan itibaren Hindistan, Bangladeş için öncelikli dost ülke kabul edilmesine rağmen BSF tarafından sınıra yakın Bangladeş vatandaşlarının öldürülmesinin önde gelen nedenleri açıklanmaya çalışılmaktadır.

Bu hususlar kapsamında, Hindistan kurumları ve görevlilerinin tekrarlanan açık insan hakları ihlalleri yanında örnek olaylarda görüleceği gibi egemenlik haklarına tecavüz edilmesine karşılık Bangladeş yönetiminin niçin sessiz kaldığı veya gerekli tepkiyi göstermediği araştırmanın temel sorusudur. Bu ihlaller veya tecavüzlere karşılık Dakka yönetiminin jeopolitik konumundan kaynaklanan olumsuzluklara karşın neler yapabileceği, ikinci sorudur. Konunun ağır insan hakları ihlali boyutu dikkate alınarak ulusal ve uluslararası kuruluşların nasıl harekete geçebileceği/geçirilebileceği çalışmanın üçüncü sorusunu teşkil etmektedir.

Çalışmada sınır cinayetleri kapsamında, Hindistan ve Bangladeş hükümetlerinin yanı sıra hem ulusal hem de uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları (STK) açıklamaları, süreli yayınlar ve resmi istatistikleri de içeren kaynaklar kullanılmıştır. Bunun yanında konuyla ilgili akademik çalışmalar da değerlendirmeye alınmıştır. Belirtmek gerekir ki konuyla ilgili Türkçe literatürde hemen hiç çalışma bulunmamaktadır. Esasen bağımsızlık sonrası örneğin Keşmir sorunu konusunda Hindistan-Pakistan ilişkilerinde olduğu gibi burada ele alınan Bangladeş aleyhine sınır sorunları konusuna da ilgisizlik dikkat çekmiştir. Bu durum çalışmanın önemini ve özgün değerini artırmaktadır. Bu çalışmada hem nitel hem de nicel veriler kullanılmaktadır. Bu kapsamda Hint-Bengal sınır çizgisiyle ilgili farklı gerçekleri ve sorunları analiz etmek üzere analitik yöntem benimsenmiştir. Aynı zamanda çalışmada, Hint-Bengal sınır hattındaki mağdurlara dikkat çekmek için vaka çalışması yöntemi de uygulanmıştır.

Belirtilen hususlar karşısında makalenin temel hipotezi, Hindistan kurumları ve resmi görevlilerinin ihlallerine karşılık Dakka yönetiminin karşılık vermemesi, Bangladeş'in Hindistan'a ekonomik ve siyasi bağımlılığından kaynaklanmaktadır. İkinci hipotez, Dakka yönetiminin vatandaşlarının mağduriyetine gerekli ilgiyi göstermediğidir. Üçüncü olarak, Bangladeş yönetiminin yapılan haksızlıklara karşı koyacak gücü siyasi veya askeri gücü yoktur.

Önemli ölçüde sömürgecilik-yeni sömürgecilik ilişkileri kapsamında değerlendirilmesi gereken bu sorunun jeopolitik, bölgesel güvenlik ve liderlik boyutları da bulunmaktadır. Bu kapsamda Bangladeş'in kendisinden üstün olan Hindistan'a birçok sebepten dolayı karşı koyamaması konuyu Bağımlılık Teorisi açısından da ele almayı anlamlı kılmaktadır. Bununla beraber küreselleşen dünyada Karşılıklı Bağımlılık Yaklaşımı konusu da olabilir. Bu çerçevede Bangladeş yenetiminin, STK ve halkıyla kendini savunabileceği imkânları bulunmaktadır.

Makalenin ilk bölümünde Bangladeş-Hindistan sınırında yaşanan cinayetlerden örnekler, bu kapsamda istatistik bilgileri verilmektedir. İkinci bölümde örnek bir olay, Felani Hatun'un öldürülerek saatlerce ağaçta asılı bırakılması olayı vaka analizi çerçevesinde aktarılmaktadır. Üçüncü bölümde Bangladeşlilerin maruz kaldığı saldırılar konusunda Hindistan tarafının iddiaları ele alınmaktadır. Dördüncü bölümde Hindistan Sınır Güvenlik Güçleri (BSF) ile Bangladeş Sınır Muhafızları (BGB) arasındaki çatışmalar özetlenmekte, Beşinci bölümde ise BGB'nin bu süreçteki rolü analiz

edilmektedir. Altıncı bölümde özetlenen ihlal ve cinayetlerin iki ülke ilişkilerine etkisi tahlil edilmektedir.

Çalışmada daha çok İngilizce makale ve kitaplar üzerinden literatür taraması yapılmıştır. Yaşanan olaylar kapsamında Bengal dilinde yayınlanan medya haberleri de analiz edilmiştir. Bunun yanında sınır anlaşmazlıkları ve bölgesel sorunlar kapsamında Türkçe literatür değerlendirmeye alınmıştır. Bengalce ve İngilizce literatürdeki zengin kaynakların değerlendirilmesinde bir kaynağın verileri veya bakış açısıyla sınırlı kalınmamıştır. Bu yüzden sonuç bölümünde olaylar, ilişkiler, tespitler, genel veriler ışığında belirtilen yöntemler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

1.Bangladeş Hindistan Sınır Cinayetleri

İngiltere sömürgesi durumundaki Hindistan 1947de bağımsızlığını kazanırken üç parçaya bölünmüştü: Batı Pakistan, Hindistan ve Doğu Pakistan. İngiliz yönetimi tarafından Hindistan ve Doğu Pakistan arasında keyfi olarak çizilen sınırın adı Radcliffe Hattıdır (Ahmed, 2015, s. 11). 1971'de o zamanki adıyla Doğu Pakistan'daki Bengal halkı, Batı Pakistan yöneticilerine isyan etmiştir. Sonuç olarak yeni bir ülke ortaya çıkmış ve Bangladeş adını almıştır. Hindistan ile Doğu Pakistan'ı ayıran bu Radcliffe Hattı, bağımsızlık sonrasında Bangladeş ve Hindistan sınırını oluşturmuştur. Sınır bölgesi nüfusu oldukça yoğun olup arazi de son derece verimlidir. Bundan dolayı sınır direklerine kadar topraklarda ziraat yapılmaktadır (Khuda, 2015, s. 111-118). Sınıra yakın mesafedeki yoğun tarımsal ve diğer faaliyetler sık sık saldırı ve cinayet sebebi olduğundan Bangladeş-Hindistan sınırı, dünyanın 'öldürücü sınırı' ve 'en ölümcül' sınırı olarak bilinmektedir (Percot, 2020, s.43-55). Bu kapsamda sınır bölgelerindeki ağır insan hakları ihlalleri Bangladeş-Hindistan hattında önemli bir sorun haline gelmiştir.

Bangladeş-Hindistan sınırındaki yıllardır süren gerginlik 2023 başı itibariyle de devam etmektedir. Ancak, aşağıda belirtilen sınır bölgeleri bu konuda daha hassastır:

- Panchagarh ilçe sınırı.
- Thakurgaon'un Baliadangi ve Haripur sınırı.
- Dinajpur'un Biral, Phulbari, Hili limanı ve Birampur sınırı.
- Joypurhat'ın Uchna sınırı.
- Satkhira'nın Kalakhiya, Debhata ve Kaliganj sınırı.
- Chuadanga'nın Damurhuda ve Jivannagar sınırı.
- Meherpur'un Gangni ve Mujibnagar sınırı.
- Lalmonirhat'ın Patgram sınırı.
- Chapainawabganj'ın Shibganj, Gamestapur ve Vhelahat sınırı.
- Rajshahi bölgesinin Paba, Gaedagari ve Charghat sınırı.
- Kurigram ilçesinin Roumari, Bhurungamari, Rajibpur ve Nageshwari sınırları.
- Feni ilçesi Fulgazi sınırı.
- Padua of Sylhet, Zakiganj sınırı
- Beanibazar ve Jaintapur sınırı.
- Benapal, Sharsha, Yasher'in Jhikargachha sınırı.

- Mymensingh'in Haluaghat sınırı.
- Netrokona Badambari sınırı.
- Comilla'nın Chauddagram ve Burichang sınırı.

Hint-Bengal sınır hattı, tarafların mutabık kaldığı yasal olanlar yanında, birçok yasa dışı faaliyetlerde de kullanılmaktadır. Yasal faaliyetler, sınır ötesinde yer alan gümrük işlemlerinin yapıldığı farklı kara limanları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Buna karşın aynı sınırlar, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, altın kaçakçılığı ve büyükbaş hayvan kaçakçılığı için de yaygın olarak kullanılmaktadır (Ahmed, 2015, s. 23). Ayrıca, her iki taraftan da daha iyi bir hayat arayışındaki yasadışı göçmenler, sık sık sınır çizgisini geçerek sorunlara sebep olmaktadır.

BSF mensuplarına, sınır kaçakçılığını ve Bangladeş'ten yasadışı göçü önlemek için uzun süredir tartışmalı bir uygulama olan "yerinde ateş etme (shoot-in-the-spot)" yetkisi verilmiştir. Bunun doğal sonucu olarak BSF görevlileri, hiçbir sebep olmadan birçok Bangladeş vatandaşını öldürebilmektedir. Uygulamaya bakıldığında Bangladeş vatandaşlarını sebep göstermeden vurmak ve öldürmek için bu görevlilere izin veya talimat verildiğine dair güçlü iddialar bulunmaktadır (Mustafa, 2020). Birçok kişinin zaman zaman akrabalarıyla iletişim kurmak veya pazardan alışveriş yapmak için sınırı geçmesi gerekebilmektedir. Bu tür geçişler sınır bölgelerinde 'Gereklilik Doktrini' kapsamında mütalaa edilmektedir. Buna göre askeri gereklilikler ile insani amaçlar arasında farkın gözetilmesi, can kaybının önlenmesi son derece önemlidir (Güneysu, 2012, s. 97). Bu bağlamda, Hindistan sınır muhafızlarının sadece resmi yetkisine dayanarak "yerinde ateş etme" uygulamaları, kesinlikle iki ülke arasındaki dostane ilişkilerle bağdaşmamaktadır. Esasen böyle bir yetkinin hukuki temeli de bulunmamaktadır.

Zaman zaman Bangladeşli çiftçiler Hint-Bengal sınırına yakın bölgelerde kendi tarlalarında çalışırken BSF görevlileri tarafından işkenceye maruz kalmakta, kaçırılmakta veya vurulmaktadır. BSF yetkilileri sadece çiftçileri değil, sınır hattı yakınında veya belirli mesafede görülen masum insanları da vurabilmekte, buna karşı bir işlem yapılmamakta, soruşturma konusu dahi olmamaktadır.

Hint-Bangal sınır bölgesinde, çoğu zaman sınırda huzursuzluğa yol açacak veya güvenliği tehdit edebilecek bir neden veya herhangi bir provokasyon olmaksızın BSF görevlileri, Bangladeş halkına ve Bangladeş Sınır Muhafızlarına (BGB) saldırmakta ve ateş açabilmektedir. Bağımsızlıktan hemen sonraki yılda, 1972'de iki Bangladeşli sınırda BSF tarafından öldürüldü. 1973 yılı, BSF tarafından hiçbir Bangladeşlinin öldürülmediğinin bilindiği tek yıl iken, 2006 yılı sınır bölgelerinde tespit edilen 106 kişi ile en yüksek öldürmenin yaşandığı yıl olmuştur. 1972'den 1981'e kadar Hindistan tarafında 103 Bangladeşlinin öldürüldüğü tespit edilmiştir. 1982 ile 1991 arasında 179 Bangladeşli sivil ve 4 BGB personelinin öldürüldüğü bilinmektedir. 1992'den 2001'e kadar, tespit edildiği kadarıyla 264 Bangladeşli sivil ve 10 BGB personeli sınır bölgelerinde öldürülmüştür. 2002'den 2011'e kadar ise BSF görevlileri, 666 sivili ve 2 BGB personelini katletmiştir. 2012'den 2016'ya kadar olan sürede, sınır bölgelerinde 178 Bangladeşlinin öldürülmesine şahit olunmuştur. 2022 itibariyle son on yılda Hindistan resmi görevlilerinin yaklaşık 1000 Bangladeşliyi öldürdüğü tespit edilmiştir (Hassan, 2019, s. 69-83).

Bir insan hakları örgütü olan Bangladeş Hukuk ve Tahkim Merkezi'ne (LASC) göre, 2013 yılında BSF üyeleri tarafından toplam 26 Bangladeşli öldürüldü. 2014'te ise 33 Bangladeşli katledildi 6 kişi yaralandı Ayrıca BSF 59 kişiyi yakaladı ve 6'sını hapsetti. 2015 yılında BSF 45 Bangladeş vatandaşı ve 52 kişiyi daha öldürdü (Bdnews24.Com, 2016).

Odhikar'a göre 2009'den 2021'ya kadar 523 Bangladeşli sivil öldürüldü, 696 sivil yaralandı, 1323 sivil Bangladeş topraklarından kaçırıldı ve 15 kız BSF ve Hintli siviller tarafından tecavüze uğradı. Aşağıdaki Tabloda BSF tarafından Bangladeşlilere yönelik 13 yıllık zulüm ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Tablo 1: 2009-2021 arasında Hindistan görevlilerinin Bangladeşlilere yönelik öldürme ve yaralama vakaları (Odhikar, 2021).

Statistics on Human Rights Violations: 2009 - 2021*														
Type of Human Rights Violation		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Total
Human rights violations by Indian BSF	Killed	98	74	31	38	29	35	44	29	25	11	41	51	17	523
	Injured	77	72	62	100	79	68	60	36	39	24	40	27	12	696
	Total	175	146	93	138	108	103	104	65	64	35	81	78	29	1219

Diğer birçok insan hakları örgütüne göre bu rakamlar daha da yüksektir. BSF yetkililerine göre ise söz konusu öldürme ve yaralama olayları sadece aşırılık yanlılarına, uyuşturucu tüccarlarına ve silah kaçakçılarına karşı gerçekleşmiştir. Bununla beraber hangi öldürme ve yaralama mağdurunun hangi aşırılık, uyuşturucu veya silah kaçakçılığıyla bağlantılı olduğuna dair bir açıklama yoktur. Çünkü konuyla ilgili herhangi bir araştırma veya soruşturma yapılmamıştır. Zaten bu açıklama da suçlu durumundaki, soruşturulması gereken BSF tarafından yapılmıştır.

New York merkezli İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) raporuna göre de BSF personeli, rutin olarak kabul edilebilir herhangi bir suç delili olmamasına rağmen, Bangladeşlileri öldürmektedir. Raporda bu durum şöyle özetlenmektedir: "Biz İnsan Hakları İzleme Örgütü mensupları, sınır muhafızları tarafından insan hakları ihlalleri iddialarını belgelemek için Bangladeş ve Hindistan'da çalıştık. Başlangıçta hem Hindistan hem de Bangladeş sınır güçleri nezdinde araştırmalarda bulunduk. Ancak neredeyse tüm ciddi işkence ve cinayetlerin Hindistan Sınır Güvenlik Güçleri (BSF) tarafından işlendiğini gördük" (Trigger Happy, 2010).

Mağdurların bazıları çocuk da olabilmektedir. Bir baba, oğullarının BSF memurları tarafından nasıl dövüldüğünü şöyle anlatmaktadır: "BSF personeli, çocukların etrafını sarmıştı ve hiçbir sebep göstermeden onları tüfek dipçikleriyle dövmeye, tekmelemeye, tokatlamaya başlamıştı. Dokuz asker vardı ve oğullarımı acımasızca dövdüler. Çocuklar yere düşerken bile BSF'liler acımasızca onların göğüslerini ve diğer hassas organlarını tekmelemeye devam etmişti" (Adams, 2011).

Bazı Hintli yetkililer silahsız sivillerin öldürüldüğünü açıkça kabul etmektedir. BSF başkanı Raman Srivastava, bu kişilerin genellikle geceleri Hindistan topraklarına yasadışı olarak girdiklerinden "masum olmadıklarını" ve bu nedenle meşru bir hedef olduklarını iddia ederek, insanların ölümü için üzülmemesi gerektiğini söylemektedir (Mustafa, 2020). Belirtmek gerekir ki böyle bir tespit, ancak bağımsız yargı organı tarafından yapılabilir. Sanık durumundaki kurum başkanının temelsiz ve delilsiz savunmasının hükmü yoktur.

Sonuç olarak Bangladeş'in bağımsızlığından itibaren 2023 itibariyle Hindistan görevlilerince sınırda Bangladeşli sivillerin öldürülmesi, kadınlara tecavüz olayları artarak devam etmektedir. Bu gerçek belirtilen ulusal ve uluslararası insan hakları kuruluşlarınca da tespit edilmiştir. Öldürülenlerin kaçakçılar, yasa dışı geçiş yapmak isteyenler olduğu konusunda açıklamalara karşın herhangi bir

soruşturma bilinmemektedir. Belirtmek gerekir ki sadece kaçakçı olmak veya yasa dışı geçişe teşebbüs etmek de insanların öldürülmesi için yeterli sebep olmayıp bu eylemler hukuki değildir. İlginç olan ise bu tür açıklamaların bir tahkikat komisyonu veya savcılık benzeri birim tarafından değil de sivilleri öldüren BSF mensupları tarafından yapılmış olmasıdır.

2.Vaka Analizi

Bangladeş-Hindistan sınırındaki cinayetler arasında, Kurigramlı bir genç kız olan Felani Hatun'un öldürülmesi, Bangladeş içinde ve dışında en yaygın bilinen olaylardandır. Yeni Delhi'de hizmetçi olarak çalışan 15 yaşındaki Felani, 7 Ocak 2011'de babasıyla birlikte Bangladeş'e dönüyordu. Hindistanlı kaçakçılara, kendisinin ve kızının karşıya geçmesine yardım etmeleri için 3000 Rs (70 $) ödemişti. Felani, sınırı yasadışı bir şekilde geçerken kıyafetleri dikenli tellere dolandı. BSF ona ateş etti ve öldürdü. BSF görevlileri, cesedi 5 saat boyunca asılı tutmuştu. BSF, cinayetten 30 saat sonra Felani'nin cesedini BGB yetkililerine teslim etti (*Prothomalo*, 2011).

Resim 1: Felani'nin asılı cesedi (Prothomalo, 2022)

Felani'nin öldürülmesi Bangladeş ve Hindistan'da bazı çevrelerde derin öfkeye neden olmuş ve asılı cesedinin resimleri uluslararası medyada yaygın bir şekilde paylaşılmıştı. Ancak Felani'nin öldürülmesinin üzerinden 12 yıl geçmiş olmasına rağmen ailesi istenilen adaleti bulamamıştır. Suçlu BSF personel Amiya Ghosh, BSF'nin kendi soruşturma süreci sonunda suçsuz bulunmuştu. Felani dâhil, iddia edilen sınır cinayetleri sorumlularının hiçbiri yargılanmadı. Hindistan Ulusal İnsan Hakları Komisyonu, Felani Hatun'un ailesine tazminat ödenmesine karar verdi ancak bu Hindistan makamları tarafından kabul edilmedi. İlginçtir ki, Bangladeş hükümeti de vatandaşlarının öldürülmesini, böyle bir olayın gerektirdiği tarzda protesto etmemiş vatandaşının hakkını savunmak üzere vatandaşına zarar veren ülkeye karşı diplomatik himaye hakkını kullanmayı gündeme getirmemiştir (Abrar, 2020).

Benzer yüzlerce olayda olduğu gibi her ne kadar sınır ihlali söz konusu olsa da bunların yakalanıp teslim edilmesi mümkün iken tellere takılmış bir genç kız kasten öldürülmüş ve cesedi saatlerce tellerde asılı tutulma cesareti gösterilmiştir. Belirtmek gerekir ki bir devletin kendisine vatandaşlık bağı ile bağlı olan birisini haksızlığa uğradığı diğer ülkeye karşı savunması, aslında kendi onurunu muhafaza anlamına gelmektedir. Diğer ülke nezdinde suçlu olsa dahi, adil bir şekilde yargılanmasını

garanti etmesi, yargılama tamamlandıktan sonra gerekirse diplomatik himaye hakkını kullanması, bir devletin egemenlik hakları kapsamında kabul edilmektedir. Öte yandan vatandaşın da, sadece vatandaşlık bağına dayanarak devletinden bu görevi yerine getirmesini isteme hakkı vardır (Gündüz, 2019, s. 444).

Belirtmek gerekir ki, bu olay Hint-Bengal sınırında yaşanan cinayet, katliam ve benzeri ihlallerden sadece bir örnektir. Ancak gerçek cinayetler ve saldırılar çok daha yaygın, daha şiddetli ve daha çirkin örneklerden oluşmaktadır. BSF görevlileri sadece masum Bangladeşlileri öldürmekle kalmayıp, aynı zamanda suçsuz sivilleri gözaltına almakta, işkence yapmakta, ölümcül bir şekilde dövmekte, kadınlara tecavüz etmekte, kaçırmakta, boğmakta ve taşlamaktadır. Bu tür vakalar gündeme geldiğinde deliller, şahitler veya şikâyetçiler dikkate alınmamakta, herhangi bir sorgulama, soruşturma veya yargılama yapılmamakta, suçlular bir şekilde korunmaktadır. Asıl önemlisi ise Bangladeş yetkilileri de gerektiği şekilde vatandaşlarının haklarını aramamakta, diplomatik himaye hakkını gündeme getirmemektedir.

Söz konusu olayda, tel örgülerden sınırı geçerken Felani Hatun'un öldürülmesi olayı, bir sınır görevlisinin tellere takılan kız çocuğunu tutuklayarak gerekli işlemleri yapmak yerine yetkisini aşarak ateş açmasından ibaret değildir. Cesedin saatlerce asılı kalarak fotoğrafın paylaşılması iki ülkede de tepkilere yol açınca ateş açan görevli idari ve yargısal soruşturmaya tabi tutulmamış, sadece kendi birimi tarafından soruşturularak suçsuz olduğu açıklaması yapılmıştır. Maktule ile birlikte sınırı geçmekte olan ve hayatta kalan babasının savunmasına başvurulmamıştır. Yaşama hakkı, adil yargılama, mağdura tazminat gibi hususlar Hindistan'ın da taraf olduğu birçok mutabakatlarda yer almaktadır. Hindistan Ulusal İnsan Hakları Komisyonu'nun bu olayla ilgili tazminat kararı dahi uygulanmamıştır. Makalemizin temel sorunsalı çerçevesinde Bangladeş yönetiminin vatandaşına yapılan haksızlığın soruşturulması, tazmin edilmesi ve bu kapsamda diplomatik himaye hakkını kullanma konusunda bir girişimde bulunmadığı önemli bir tespittir.

3.Bangladeşlilere Yönelik Sınır Cinayetlerinin İddia Edilen Nedenleri

Hindistan hükümeti yetkilileri, sınır üzerinden yapılan sığır kaçaklığını Bangladeşlilere yapılan cinayetlerin ana nedeni olarak göstermektedir. Hâlbuki bunlar sınıra yakın yerlerden gelmemektedir. Söz konusu büyük baş hayvanlar Hindistan'ın Bangladeş sınırına uzak ilçeler, eyaletler ve polis karakolları kontrolündeki alanlardan gelmektedir. Eyalet hükümetlerinin, sığırların sınırdan Bangladeş'e kaçırılmasını önlemek için sınır gerisindeki bölgelerde gerekli tedbirleri alması mümkündür, ancak bunlar yapılmamaktadır. Bu iddialar konusunda gerekli düzenlemeler ve işlemler yapıldığı takdirde iddia edilen sığır kaçakçılığı olmayacak veya azalacaktır. Bununla beraber sığır kaçakçılığı yaptıkları iddia edilenlerin herhangi bir yargılama olmadan öldürülmesinin hukuki olduğunu kabul etmek de mümkün değildir.

Öte yandan Bangladeş sınırına kadar sorunsuzca işleyen sığır kaçakçılığı kapsamındaki faaliyetlerden önemli ölçüde BSF sorumludur. Çünkü BSF görevlileri kaçakçılardan rüşvet aldığından bu yasadışı faaliyeti bir anlamda kendi kontrollerinde teşvik etmektedir. Bununla beraber inek konusundaki Hindu inancı hassasiyetini veya Müslüman düşmanlığını dikkate alarak öldürme, cinayet ve tecavüzlerle bir bakıma yönetim ve kamuoyu nezdinde görevlerini yapmış izlenimi vermeye çalışmaktadırlar (Rahman, 2022).

Hindistan İnsan Hakları Örgütü sekreteri Kiriti Roy'a göre, Bangladeş sınırındaki cinayetlerin ana nedeni BSF bünyesindeki rüşvet sistemidir. Onlar aslında kendi kazançları çerçevesinde kaçakçılığa yardım etmektedirler. Ancak istenen rüşveti vermeyen insanları öldürmektedirler. Bazen rüşvet verse de keyfi olarak insanları vurmaktadırlar. Bu gibi durumlarda Hindu üstünlüğünü kanıtlama veya bir

şekilde kurum içi veya kamuoyu nezdinde itibar kazanma hedefleri söz konusu olabilmektedir. Roy durumu şöyle özetlemektedir: "Hindistan bir Hindu devleti haline geldi. Sınır bölgesindeki Müslümanların çeşitli bahanelerle öldürülmesi sürdürülmektedir. Bu süreçte kendi sınır bölgesindeki Müslümanları da bir şekilde Bangladeş'e iterek göndermektedirler (Islam, 2018).

Bangladeş vatandaşlarının sınırda öldürülmesinin başka bir nedeni, BSF'nin aşırı güç kullanma yetkisine sahip olmasıdır. İki ülkenin sınır bölgelerinin nüfusu yoğunluğu yukarıda belirtildiği gibi oldukça yüksektir. Bu durum esasen İngiliz sömürgesi sonrası oluşturulan sınırların doğal olmadığını, istikrarsızlık ve çatışmayı sürekli kılma hedefinin söz konusu olduğunu göstermektedir. Pek çok durumda, kaçakçılık şüphesiyle birçok Müslüman yakalanır, işkence edilir ve suçu ispatlanmaksızın öldürülür. Hintli yetkililere göre BSF görevini yerine getirdiğini göstermek konusunda kendini savunmak için masum insanları da öldürmektedir. Zaten birçok olayın şahitleri, BSF görevlilerinin onları tutuklamaya veya uyarmaya çalışmadan ateş ettiğini söylemektedirler (Abrar, 2020).

Hindistan'ın taraf olduğu birçok uluslararası hukuk düzenlemesi ve emredici hukuk kuralları, insanları yargılamadan öldürmenin hiçbir şekilde kabul edilemez olduğunu, aksi takdirde ciddi bir uluslararası hukuk ihlali anlamına geldiğini düzenlemektedir (Mustafa, 2020). Nitekim uluslararası hukukta güçlü bir teamül belgesi haline gelmiş olan BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 9, 10 ve 11. maddeleri kimsenin keyfi olarak tutuklanıp cezalandırılamayacağını, bağımsız mahkeme kararı olmadan suçsuzluk karinesinin esas olduğunu, suç isnadı durumunda savunma dâhil adil şekilde yargılanmadan cezalandırılamayacağı hükümlerini düzenlemektedir (Aslan, 2019, s. 340). Bunun yanında sadece Müslüman ve Bangladeş vatandaşı olduğu için insanları öldürmek, kalıcı izler bırakan işkenceye maruz bırakmak kapsamındaki eylemler uluslararası hukukta jus cogens (emredici hukuk kuralları) haline gelmiş olan 1948 Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşmenin 2/a-b maddelerine göre soykırım kapsamına girmektedir. Yine aynı sözleşmenin 3. maddesi kapsamda Hindistan ve Bangladeş hükümetlerinin bu suçları işleyenleri, bu suça ortak olanları, teşvik edenleri, destek verenleri, öncelikle kendi mahkemelerinde yargılamaları gerekmektedir. Suçların önemli ölçüde Hindistan'da işlendiği dikkate alındığında, Hindistan hükümeti bu suçu işleyenleri yargılamadığı takdirde Sözleşmenin 9. maddesine göre Bangladeş yönetiminin tek başına Uluslararası Adalet Divanı'na dava açma hakkı da bulunmaktadır. (Gündüz, 2019, s. 403-404).

Sınır cinayetlerinin bir diğer önemli nedeni de Bangladeş hükümetlerinin Hindistan'a karşı etkisiz dış politikasıdır. Bangladeş yönetiminin Hindistan'ın her türlü hukuka karşı eylemlerini görmezlikten gelme, sessiz kalma politikası son yıllarda bir anlamda gelenek haline gelmiştir. Hükümet konuyla ilgili girişimlerde bulunmamasına karşın Bangladeş kamuoyunun Hindistan hakkında olumsuz algısı giderek yükselmektedir. Kendi hükümetinin sınırdaki sivil ölümlerine gerekli tepkiyi göstermemesi, cinayetlerin önlenmesi yolunda gerekli girişimlerde bulunmaması, mağduriyetlerin giderilmemesi kamuoyunu rahatsız etmektedir. Öte yandan hükümetin bu tutumundan dolayı birçok Bangladeş vatandaşı BSF tarafından işkence gördüğünü dahi korkudan söyleyememektedir.

Zaman zaman BGB ve BSF üst düzey toplantılar düzenleyerek sınırda öldürücü olmayan silahların kullanılmasına karar vermişlerdir. Bunun yanında her iki taraftan da politikacılar sınır cinayetlerini sıfıra indirme konusunda iyi niyetlerini dile getirmişlerdir. Hindistan yöneticileri, iki ülke arasındaki siyasi görüşmelerde sınır cinayetlerini sıfıra indirme sözünü de vermişlerdir. Ancak bu sözlerin yerine getirildiğini söylemek mümkün değildir (Poros, 2020).

Bangladeş yönetiminin sınırda silahsız vatandaşlarının yasadışı öldürülmesine ilişkin tepkisi, Yeni Delhi'de çok az ilgi görmüştür. BSF görevlileri, diğer güvenlik güçleri ile birlikte, Hindistan hükümetinin açık onayı olmaksızın ceza yargılamaları dışında tutulmuştur. Felani Hatun örneğinde

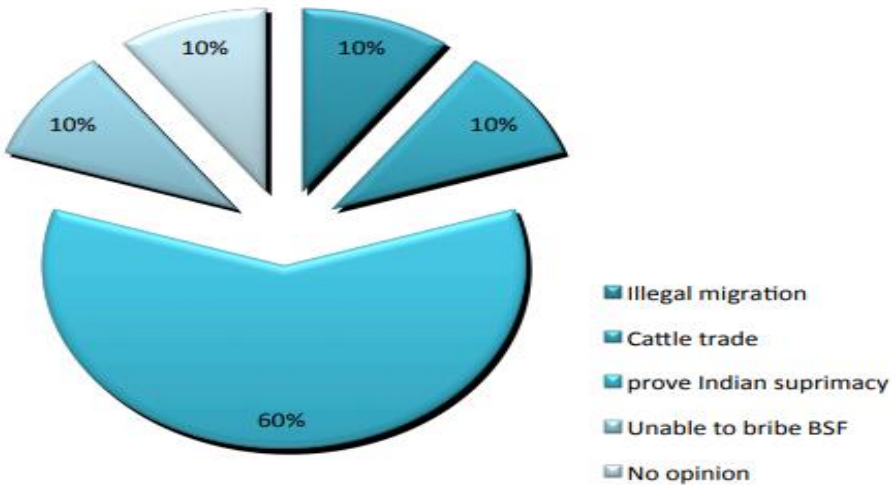
olduğu gibi uluslararası medya gündemine gelenler dâhil Bangladeş sınırındaki cinayet, işkence ve tecavüz suçuyla yargılanan, ceza alan Hindistanlı görevli bilinmemektedir. BSF üyelerinin bu tür hesap verebilirliklerinin olmaması, sınır cinayetlerini artırmaktadır. Mesela ABD kuvvetlerinin Meksika sınırında tek bir cinayeti manşetlere taşınmıştır. Buna karşın Hint güçleri tarafından çok sayıda köylünün öldürülmesi neredeyse tamamen göz ardı edilmiştir (Adams, 2011).

Sınır cinayetlerinin diğer bir nedeni ise Hindistan'ın Bangladeş üzerindeki baskısını etkin kılma stratejisidir. Birçok araştırmacıya göre, Hindistan'ın Bangladeş üzerindeki üstünlüğünü kanıtlamak ve sürdürmek için sınır şiddeti uygulanmaktadır. Bu strateji sayesinde Bangladeş yönetiminin iç ve dış politik manevra alanını daraltarak Hindistan stratejilerine zarar verecek muhtemel gelişmeleri önlemeyi amaçlamaktadır. Bu durum Bağımlılık Teorisi çerçevesinde de Bangladeş'in Hindistan'a bağımlılığını sürekli kılma şeklinde açıklanabilir.

Bağımsızlık aşamasında 1947'de Hindistan'ın bölünmesinden bu yana Yeni Delhi, Güney Asya'daki en büyük bölgesel güç olarak ortaya çıkmıştır. Bu gücü takviye ederek sürdürmek için komşularına karşı "büyük ağabey" rolünü oynamaktadır. Jeostratejik bir oyuncu olarak Hindistan, her zaman kendi ulusal sınırlarının ötesindeki komşularına baskı yapmaya, onları yönlendirmeye ve etkilemeye çalışmaktadır. Nitekim Keşmir konusunda temel uluslararası hukuk ilkelerini hiçe sayarak Pakistan'a baskı yapmakta, Afganistan konusuna da her fırsatta müdahil olmaktadır. Çin ile sınır sorunlarında ABD ile birlikte hareket etmesi, stratejik bir avantaj sağlamaktadır.

Pakistan'dan bağımsızlığında yardım ettiği Bangladeş'in önemli coğrafi konumu nedeniyle Hindistan, bu komşusunu her zaman etkisi altında tutmaya çalışmaktadır. Bangladeş hükümeti, halkı ve uluslararası insan hakları örgütleri tarafından artan eleştirilere rağmen sınır cinayetleri devam etmektedir (Abedin, 2021). Konuyla ilgili yapılan bir araştırma, cinayetlerin yüzde 60'ının sadece Hindistan'ın üstünlüğünü göstermek için işlendiğini ortaya koymuştur (Ahmed, 2015). Bu araştırmaya göre Bangladeşlileri hedef alan sınır cinayetlerinin nedenleri aşağıdaki şekilde tasnif edilmektedir:

Tablo 2: Bangladeşlilere yönelik sınır cinayetlerinin nedenleri (Ahmed, 2015)

Öte yandan Bangladeş-Hindistan arasında yaklaşık 6,5 km uzunluğundaki Dei Khata, Mahurir Char, Lathitila bölgelerinde sınır çizgisi henüz kesin olarak tespit edilmemiştir. Buradaki köylerin ve sakinlerinin kesin olarak hangi ülke vatandaşı olduğu bilinmemektedir. Dolayısıyla bu köylerde

yaşayanların güvenliğinin sağlanmasında birçok zorluklar söz konusu olup sakinleri yıllardır gergin haldedir.

Bir kısmına temas edilen sınır kapsamındaki bu sorunları çözmek için 1974 yılında Mujib-İndira anlaşması imzalanmıştır. Bangladeş Parlamentosu'nda anlaşma onaylandıktan sonra 14. madde gereği, Bangladeş bazı yerleşim bölgelerini hemen Hindistan'a bırakmıştı. Ama Hindistan anlaşmayı 2023 başı itibariyle henüz uygulamamıştır. Bu kapsamda Hindistan hala Bangladeş'in Dahagram-Angarpata yerleşim bölgesini devretmemiştir.

Burada ele alındığı üzere sınır cinayetlerinin temel nedeni yasadışı geçişler olduğu halde, bu süreçte istenen rüşvetin verilmemesi veya istenen rüşvet verildiği halde keyfi olarak öldürülme vakaları dikkat çekmektedir. Bu suçu işleyenlere yargı muafiyeti tanınması, cinayetlerin sürmesini bir anlamda teşvik etmektedir. Yasadışı geçişlerin en önemli sebeplerinden sığır kaçakçılığı da rüşvet sistemi içinde BSF kontrolünde gerçekleşmektedir. Bununla beraber BSF görevlilerinin belli aralıklarla sığır kaçakçılarını öldürmesi, Hindularca kutsal olan sığır konusunda halkın hassasiyetlerini tatmin etme, görevini yerine getirmiş olma görüntüsü verme kaygısına dayanmaktadır. Cinayetlere göz yumulmasında, hatta teşvik edilmesinde Hindistan'ın diğer komşu ülkeler gibi Bangladeş yönetiminin de iç ve dış politikada hareket alanını daraltma stratejisi görülmektedir.

4.BSF ve BGB Arasındaki Sınır Çatışmaları

4.1.Padua Çatışması, 2001

BGB görevlileri ile BSF mensupları arasında 15-16 Nisan 2001'de ve 19 Nisan 2001'de Padua sınırında çatışmalar yaşanmıştı. Bütün bu çatışmalar, Bangladeş güvenlik birimi BGB'nin kazanmasıyla sonuçlanmıştır. Bangladeş, BSF'nin 1971'den beri nüfus yoğun bir bölgesi olan Padua'da çeşitli yasadışı faaliyetler yürüttüğünü iddia etmekteydi. Nihayet, BSF o bölgede yasadışı yol inşa etmeye başlamıştı. Köyün sakinlerinin çoğu Hindu olmasına rağmen, bölge yasal olarak Bangladeş'e ait bir yerdir. Hint güçleri bölgeyi kendilerine ait görmekte ve talep etmektedir. Ancak uluslararası hukuka ve Hint-Bengal sınır anlaşmasına göre orada yol yapmak hukuki değildir. Bangladeş tarafından tekrarlanan uyarılara rağmen, yol inşası devam etmiş, nihayet Bangladeş, Padova'nın güvenliği için orduyu harekete geçirmiştir (Abedin, 2021).

Belirtilen son çatışmadan iki gün sonra, BSF Padua yakınlarında Bangladeş sınırına girdi ve BGB'nin Baraibari üssüne ağır silahlarla saldırdı. Bu saldırıda iki BGB üyesi öldürüldü. Bir süre sonra BGB karşı saldırıya geçince çatışma başladı. İki gün süren savaşta Bangladeş'ten iki BGB ve Hindistan'dan 17 BSF üyesi öldürüldü. Çatışmalara varan uyuşmazlık daha sonra Delhi ve Dakka'nın arabuluculuğuyla çözüldü ve savaş sona erdi (Kantho, 2016).

4.2.Akhaura Çatışması, 2005

16 Nisan 2005'te, Bangladeş'in Akhaura şehrinin Hindistan sınırındaki Hirapur köyünde 2022/3S sınır direği yakınında iki ülke arasında bir çatışma patlak vermişti. 20-25 silahlı BSF üyesi ve 60-65 Hindistan uyruklu, Bangladeş sınırına 300 metre kadar mesafedeki Hirapur köyüne girmişti. BSF görevlileri ve Hindistan vatandaşları, Hirapur köyünde yağmalamaya başlamıştı. Evlere girerek uyuyan kadınlara tecavüz etmeye yeltendiler. Köylüler direnince BSF görevlileri ateş açtı. Köylüler daha sonra BGB üyeleri ile işbirliği yaparak BSF görevlilerine karşı çatıştı. Bu çatışma yaklaşık 5 saat kadar sürmüştü. Çatışma sonunda, BSF Komutan Yardımcısı Shri Jeevan Kumar vurularak öldürüldü. (Bonni, 2021).

Sınır güvenlik görevlileri arasında spontane gelişmelerle çatışmalar birçok ülkede yaşanabilmektedir. Hindistan-Bangladeş sınırındaki 2001 ve 2005'de yaşananların yönetimin kontrolünde olduğu

görülmektedir. Her iki olayda da sınırı ihlal eden, saldıran, diğer ülkedeki sivillerin evlerine girerek kadınlara tecavüze teşebbüs eden taraf ekonomik, siyasi ve askeri bakımdan güçlü olan Hindistan görevlileri veya bunlara eşlik edenlerdir. Her iki çatışmada da Bangladeş güçlerinin kazanmış olmasının yanında haksızlığa karşı savunma durumunda kalmanın da avantajı vardır. Bu gerçek, Bangladeş görevlilerinin tepkisiz kaldığı diğer ihlal, cinayet ve saldırılarda da savunma ve koruma görevlerini başarıyla yürütebileceklerini göstermektedir.

5.Bangladeşli Sınır Muhafızlarının Rolü

Bangladeş'in BGB birimi üyeleri 2001 ve 2005'teki çatışmalarda büyük cesaret gösterdiler. Ama zaman zaman onların sınır görevlerindeki faaliyetleri bazı sorunlara sebep olmaktadır. Genellikle asıl suçluyu ve suçu görmezden gelmektedirler. Bazı gerekli önlemler alsalar da BSF üzerinde çok fazla etkili olamıyorlar. İhtiyaç halinde Bangladeş hükümeti tarafından yeterli eleman ve kaynak desteğini genellikle bulamıyorlar.

Birçok vukuatta olduğu gibi BGB görevlileri herhangi bir Bangladeş vatandaşı vurularak öldürüldüğünde BSF yetkilileri ile sadece bir bayrak toplantısı yapıyor ve bunun dışında mağdur Bangladeş vatandaşlarına yardım etmiyorlar. Onların da zaman zaman kaçakçılıktan rüşvet aldıklarına ve yasa dışı faaliyette bulunanlara yardım ettiğine dair güçlü iddialar bulunmaktadır. Bu gibi iddialar BGB içinde de usulsüzlük ve yolsuzlukların bulunduğunu göstermektedir ki bu durum Bangladeş yönetiminin yeterli ve gerekli tedbirleri almasını engellemektedir (Ahmed, 2015, s. 37).

Görüldüğü gibi saldırı ve ihlaller karşısında Bangladeş görevlileri durumundaki BGB mensuplarının genellikle tepkisiz kalmaları, önemli ölçüde hükümetin bu konudaki politikasına dayanmaktadır. Çalışmamızın hipotezlerinden olan yönetimin gerekli ilgiyi göstermediği, BGB'nin gerekli ihtiyaçlarını karşılamaması şeklinde doğrulanmaktadır. Belirtmek gerekir ki kaçakçılıklar, ihlaller sürecinde BGB mensuplarının da rüşvet vb. çıkarlar sağladığından sorunun çözülmediğine dair tespitler de zikredilmiştir. Fakat kritik konumdaki görevlilerin rüşvet vb. bağlantıları hemen her ülkede görülebilmektedir. Buradaki sorun ise saldırı ve cinayetlerin de arkasında bulunan bu bağlantıların gerektiği şekilde üzerine gidilmeyerek ihlallerin sürmesine göz yumulmasıdır.

6.Sınır Cinayetlerinin Bangladeş-Hindistan İlişkilerine Etkisi

Hindistan, Bangladeş'i Pakistan'dan ayrı ve bağımsız bir devlet olarak tanıyan ikinci ülkedir. Aralık 1971'de Bangladeş'in bağımsızlığından hemen sonra iki ülke arasında diplomatik ilişkiler kurulmuştur. Ortak tarihi miras, ortak dilsel ve kültürel bağlar ile ortak müzik, edebiyat ve sanat gibi iki ülkeyi yakınlaştıran hususlar oldukça fazladır. Hindistan eyaleti olan Batı Bengal'ın ana dili Bengalce olup aslında coğrafi ve etnik olarak Bangladeş'in parçasıdır. Bağımsızlık sürecinde bu bölgenin Hindistan'a bırakılmasında İngiltere'nin çatıştır-yönet siyaseti ayrı bir konudur. Hindistan ve Bangladeş'in coğrafi konumları birbirini tamamlamakta, aralarında dostça işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Bangladeş ve Hindistan, SAARC, BIMSTEC, IORA ve Commonwealth gibi uluslararası örgütlerin ortak üyeleridir.

Bangladeş sınırları dikkate alındığında önemli ölçüde Hindistan tarafından kuşatıldığı görülmektedir. Bu durumda Hindistan'a göre oldukça küçük bu ülkenin güvenliği, büyük ölçüde kendisini kuşatan ülkenin etkisi altında kalmaktadır. Bu durum Bangladeş için büyük bir zayıflıktır. Bu tür çeşitli sınırlamalar için bağımsızlıktan bu yana, Bangladeş'in dış politikası bölge dışı baskılarla da formüle edilmiştir. Bangladeş-Hindistan ilişkileri Bangladeş'in dış politikasında önemli bir faktördür.

Öte yandan Bangladeş içinde 102 Hindistan anklavı bulunmaktaydı. Hindistan'da ise 71 Bangladeş anklavı yer almaktaydı.[5] İngiliz yönetiminin belirlediği, tarihi, coğrafi ve etnik gerçeklerle bağdaşmayan bu sınırların çatışmaları sürekli kılma amacına yukarıda işaret edildi. İki komşu ülkede diğer ülkeye ait anklav ve esklavlar, genellikle sömürge döneminden kalma tuzaklar olarak başka ülkelerde de birçok sorunlara yol açmaktadır (Yalçınkaya ve Abidzhanov, 2020, s. 2655). Hindistan ve Bangladeş'teki diğer ülkeye ait egemenlik bölgeleri, 68 yıl boyunca ciddi sorunlara sebep olmuş, nihayet 31 Temmuz 2015 mutabakatıyla sorun çözülerek her iki ülke içindeki diğerine ait olanlar, çevrili olduğu ülkeye bırakılmıştır (The Commune, 2022). Bununla beraber bu bölgelerde ikamet edenlerle ilgili sorunlar kısmen devam etmektedir (Singh, 2020).

Yukarıda belirtildiği gibi 1971'de, Pakistan'a karşı bağımsızlık savaşında Hindistan yönetimi Bangladeş'e yardım etmiştir. Bu yüzden Bangladeş halkı Hindistan'ın bu desteğini ve yardımlarını hala saygıyla anmaktadır. Bangladeş-Hindistan ilişkileri, bağımsızlıktan sonra ülkenin iki büyük partisinden biri olan merkez sol Awami Lig hükümetleri dönemlerinde daha fazla dostane olmuştur. Bangladeş, Güney Asya'nın jeopolitik bağlamda Hindistan'ın güvenlik çıkarlarını dikkate alarak 1972'de uzun vadeli dostluk ve güvenlik anlaşması imzalamıştır. O zamandan beri Bangladeş her zaman bu dostluğu sürdürmeye çalışmıştır.

Gerek Bangladeş bağımsızlığında Hindistan'ın rolü, gerekse coğrafi kuşatılmışlık ile etnik ve ekonomik yapı iki ülke ilişkilerinin önemli ölçüde bağımlılık teorisi kapsamında açıklanabileceğini göstermektedir. Genel olarak sömürge sonrası ilişkileri açıklamada uygun bulunan bu teoriye göre Hindistan ile birlikte Pakistan ve Bangladeş'in de İngiltere'ye bağımlılığı devam etmektedir. Bunun tarihi miras boyutu yanında kültürel, ekonomik, hatta uluslararası örgütler dâhil siyasal temelleri de bulunmaktadır. Bangladeş'in Hindistan'a bağımlılığını ise bu teorinin bölge açısından bir uzantısı olarak kabul etmek gerekmektedir. Eski sömürgecilerin yeni bağımsız ülkeler üzerinde, "yeni sömürgecilik" olarak adlandırılan bu yaklaşım, ilişkileri önemli ölçüde politik ekonomi kapsamında ele almaktadır. Marksist literatürün etkisiyle ortaya çıkan bağımlılık teorisine göre merkez ve çevre ülkeleri arasındaki sömürü ilişkisi halen devam etmektedir. Çoğu eski sömürge durumundaki çevre ülkeleri, yeni sömürgecilik ilişkileri kapsamında sadece sömürülmekle kalmayıp gelişmeme boyunduruğundan da kurtulamamaktadırlar (Al ve Katıtaş, 2020). Bu bağımlılık ilişkisinin devam etmesinde eski sömürgecinin belirlediği sorunlu ve tartışmalı sınırların son derece önemli etkisi bulunmaktadır.

Bangladeş, bağımsızlık sonrası Hindistan'a kısmen politik ekonomi, önemli ölçüde de coğrafi özellikler ve etnik yapı sebebiyle jeopolitik boyutuyla karşı koyamaz, itiraz edemez, sesini yükseltemez anlamında "bağımlı" duruma gelmiştir. Bununla beraber Bangladeş'in aynı zamanda okyanusa kıyısı olması yanında nüfus, ekonomi ve jeopolitik özellikleriyle dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer alması Hindistan için karşı bağımlılığı gündeme getirmektedir. Küresel ilişkiler çerçevesinde gerek Bangladeş yönetiminin gerekse STK'ların Hindistan'ın uluslararası hukuk açısından da ağır suç kabul edilen uygulamalarına karşı kullanabileceği araçlar bulunmaktadır.

Burada da temas edildiği üzere, Bangladeş'in Hindistan'a karşı güvensizlik duygusu, esas olarak Hindistan'ın nüfuz kurma ve uygulama gücüyle bağlantılıdır. Bağımsızlık sonrası Awami Lig hükümetinin Hindistan merkezli dış politikası, Bangladeş'in uluslararası arenada da Hint-Sovyet eksenine kaymasına yol açmış ve bu durum uluslararası alanda yalnızlaşmasına yol açmıştır. Soğuk

[5] Anklav, bir ülke içinde diğer ülke egemenliğindeki topraklar olup, bu alan diğer ülke açısından eksklav olarak kabul edilmektedir.

Savaş döneminde önemli ölçüde batı müttefiki olan Pakistan'a karşın Bangladeş batıya uzak kalmış, dolayısıyla Hindistan ile yaşadığı sorunlar da uluslararası kamuoyu gündemine pek gelmemiştir.

Hindistan'ın bölgesel üstünlüğünün ve hegemonik hırslarının farkında olmasına rağmen, Bangladeş Milliyetçi Parti hükümeti dış politikada tarafsız kalmıştır. Ülkenin diğer büyük partisi olan sağ merkezli bu partinin dış politikasının temeli, "Sınırlarımızın dışında dostlarımız var, efendimiz yok" şeklindeydi (Halim, 2007, s. 21). Bu sloganın hedefi şüphesiz Hindistan'dır. Bangladeş hükümetinin bu denge politikasının temel nedenlerinden biri, Hindistan nüfuzuna karşın egemenlik haklarını muhafaza etmektir. Bilindiği gibi, zayıf devletler baskın bir güç karşısında asimetrik ilişkilerden kaynaklanan sonuçları değiştirme yeteneğinden yoksundur. Bu nedenle Bangladeş, Hindistan'ın ezici bölgesel hâkimiyeti karşısında zayıf bir aktör olmasına rağmen Hindistan ile iyi ilişkileri sürdürerek denge politikası izlemeyi tercih etmiştir (Jahan, 2008, s. 38). Bangladeş Milliyetçi Parti iktidarı dönemlerinde, Bangladeş-Hindistan sınırında BSF tarafından daha fazla Bangladeşli sivillerin öldürüldüğü görülmüştür. Odhikar'a göre Milliyetçi Partinin son dönemdeki 5 yıllık iktidarı döneminde BSF görevlileri 520 Bangladeşliyi öldürmüştür.

2008 seçimlerini Awami Ligin kazanmasından sonra Bangladeş ve Hindistan arasındaki dostane ilişkiler oldukça ilerleyerek yeni karşılıklı işbirliği ve gelişme alanları ortaya çıkmıştı. İki ülke arasındaki siyasiler, hükümetler ve halklar arası temaslar oldukça artmış, sınır cinayetlerinin sıfıra indirilmesi için çalışmalar başlamıştır. Bangladeş Başbakanı Şeyh Hasina ile Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin 6-7 Haziran 2015 tarihlerinde Dakka'da gerçekleştirdiği görüşmede, sınır suçlarının ve terör faaliyetlerinin engellenmesi de dâhil olmak üzere sınır konuları ele alınmıştır.

Hindistan ve Bangladeş yönetimleri, 17 Kasım 2015'te teröristler ve isyancı tehditler hakkında bilgi paylaşmayı kabul etmişti. İki günlük toplantıda, iki ülkenin içişleri bakanları, iç güvenlik ve diğer sınır ötesi konuların gözden geçirilmesi konusunu müzakere ettiler. Her iki taraf da vatandaşlarının sınır ötesi hareketleriyle ilgili tüm uluslararası düzenlemelere uyulmasını kabul etmişti. BSF tarafından Bangladeş vatandaşlarına yönelik hapis ve işkence vakalarının sıfıra indirilmesinde mutabık kalınmıştı. Hindistan, Bangladeş'e karşı herhangi bir terörist saldırı bilgisi alırsa derhal bilgi vereceğini garanti etmişti. Hindistan, Bangladeş'e sınır ötesi uyuşturucu kaçakçılığını durdurmak için işbirliği yapması konusunda güvence vermişti. Bangladeş, Hindistan'a herhangi bir Hintli ayrılıkçı grubun Bangladeş'te kamp kurmasına izin vermeyeceğine dair güvence vermişti (Abedin, 2021).

Burada bir kısmına temas edilen mutabakatlara karşın Hindistan bu vaatlerin hiçbirini tutmamıştır. Bu garantilerden sonra BSF görevlileri, 44 Bangladeşliyi öldürmüş olup bu gibi ölümlü vaka sayıları gittikçe artmaktadır. Dolayısıyla iyi niyetli, dostane müzakereler sonunda imzalanan mutabakatlar da bugüne kadar kâğıt üzerinde kalmıştır. Belirtmek gerekir ki iki ülke arasında 2023 itibariyle 52 yıldır var olan bu ilişkiler kapsamındaki hemen bütün anlaşmalarda Hindistan'ın çıkarlarının korunması ön planda tutulmuştur. Ancak Bangladeş'in çıkarları kapsamında zaman zaman mutabakatlar imzalansa da Hindistan bunları dikkate değer görmemiştir.

Hindistan görevlileri BSF mensuplar tarafından gerçekleştirilen sınır cinayetlerine karşın Bangladeş'in gerekli tepkiyi göstermemesi, jeopolitik bağımlılık yanında Bangladeş'in bağımsızlığında Hindistan'ın desteğinin de etkisi bulunmaktadır. Bununla beraber iki ülke hükümetlerinin cinayetlere son verme, bu konuda gerekli idari, yasal düzenlemeleri yapma ve gerektiğinde işbirliği konusunda 2015 mutabakatı, Hindistan yönetiminin bu ihlalleri resmen kabul ettiği anlamına da gelmektedir. Ancak, mutabakattan sonra da cinayetler ve ihlaller artarak devam etmiştir.

7.Sonuç

İngiliz sömürgesi iken 1947'de bağımsızlığını kazanan Hindistan, bu aşamada Hindistan ve Pakistan olarak ikiye bölünmüştür. Pakistan ise Doğu Pakistan ve Batı Pakistan halinde bir devlet olduğu halde 1971'de Doğu Pakistan, Hindistan'ın da desteği ile Bangladeş adıyla bağımsız devlet haline gelmiştir. Gerek etnik yapı, gerek kültürel özellikler ve tarihi geçmişi bakımından iç içe geçen halkların üç ayrı devlet haline geçiş sürecindeki sınırlar, önemli ölçüde İngiltere tarafından belirlenmiştir. Doğal özelliği olmayan bu sınırlar, diğer eski sömürgelerde olduğu gibi birçok sorunların temelini oluşturmuştur. Üç tarafı Hindistan ile çevrili olan Bangladeş, diğer ülkelere göre nüfus ve coğrafi bakımdan büyük ülkelerden sayılsa da çok daha büyük olan Hindistan'ın siyasi ve ekonomik bakımdan etkisinde kalmıştır. Hemen her sınırdaş ülke arasında birçok sorun yaşanmasına karşın Bangladeş'in yaşadığı sorunların, çözümsüz ve ilgisiz kalma özelliği bulunmaktadır.

Hindistan'ın burada kısmen temas edilen gerek Bangladeş ile olan mutabakatları gerekse emredici uluslararası hukuk kurallarını hiçe sayarak komşusuna yönelik işlem ve eylemleri sürdürmesi, suçlu devlet görevlilerini koruması buna karşı Bangladeş yönetiminin sessiz kalması, önemli ölçüde Bağımlılık Teorisiyle açıklanmaktadır. Buna karşın Bangladeş'in nüfusu, ekonomisi ve bölgesel dengeler açısında konumu dikkate alındığında kullanabileceği kozlar bulunmaktadır. Dolayısıyla bu ilişkilerin, Karşılıklı Bağımlılık Teorisi açısından ele alınması aşamasına gelmesi, Dakka'daki yöneticiler ve STK'ların girişimleriyle mümkün olabilecektir. Bangladeş'in Hindistan'a karşı bağımlılık düzeyinde olmasa da belirtilen sebeplerle Hindistan'ın da Bangladeş'e bağımlılık ilişkisi bulunmaktadır. Pakistan yönetimi ve STK'larının, Hindistan ile Keşmir sorununda bu ilişkiyi gerekli ve yeterli düzeyde kullanması son derece önemlidir. Bu bağlamda genel diplomasi yanında kamu diplomasisi ve akademik faaliyetler ile insan hakları etkinliklerine daha fazla ağırlık verilmelidir.

Bangladeş ve Hindistan yönetimleri arasındaki yüksek düzeyde devam eden iyi ilişkilerin örnek olduğu iddia edilse de bu durum iki ülke arasındaki sınır sorunlarının çözümüne yansımamıştır. Bu iki komşu ülke Güney Asya bölgesinin ekonomik ve stratejik bakımdan en önemlileri durumundadır. 2023 itibariyle son on yılda Hindistan, dünyanın önde gelen ve yükselen ekonomik güçlerinden biri haline gelmiştir. Seçimlerle iktidarların değiştiği yönetim sistemi dikkate alındığında dünyanın nüfusu en fazla olan demokratik devleti kabul edilmektedir. Bununla beraber ekonomik gücü yanında demokratik özelliği, bu kapsamdaki hukuk devletinin gerekleri olan uygulamalar, Bangladeşli mağdurlar için söz konusu olmamaktadır.

Silahsız Bangladeş vatandaşlarının Hindistan sınırında yasadışı bir şekilde öldürülmesi ciddi insan hakları ihlali olup, işkence, tecavüz veya yargısız infaz uygulamaları sık sık yaşanmaktadır. Belirtmek gerekir ki uluslararası arenada Hindistan'ın imajını zedeleme sebebi olan bu uygulamalar, Bangladeş yönetiminin de gerekli tepkiyi gösterememesi sebebiyle devam ederken uluslararası kamuoyuna pek yansımamaktadır. Bangladeş sınırındaki insan hakları ihlallerinin Hindistan tarafından ciddiye alınarak soruşturulması, sorumluların cezalandırılması ve bu tür uygulamaların sonlandırılması için ulusal ve uluslararası kamuoyunun desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Her şeyden önce, Bangladeş ile Hindistan arasındaki tüm sınır hattının, iki tarafın da mutabık kalacağı, hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde düzgün bir şekilde tespiti gerekmektedir.

Yukarıda ele alındığı üzere 2023 itibariyle Hindistan görevlilerinin sınırda Bangladeşli sivilleri öldürmeleri, işkenceye tabi tutmaları, örnek olaylarda olduğu gibi sınır bölgelerinde evlere girerek kadınlara tecavüz teşebbüsleri devam etmesine rağmen, iki taraf hükümetinin de gerekli ve yeterli soruşturma, tepki veya çözüm politikası bilinmemektedir. Vaka analizi kapsamında temas edilen Felani Hatun adlı kız çocuğunun tel örgüde asılı iken öldürülmesi ve saatlerce asılı kalan ceset

fotoğraflarının servis edilmesi, sadece Bangladeş veya uluslararası kamuoyunda değil Hindistan'da da tepkiyle karşılanmıştır. Buna rağmen katil cezalandırılmamış ve Hindistan Ulusal İnsan Hakları Komisyonu'nun maktulenin ailesine tazminat kararı yerine getirilmemiştir. Yasadışı geçişlerin önemli sebeplerinden sığır kaçakçılığı, BSF mensupları yanında civar eyaletlerde birçok Hindistan yöneticilerinin de rüşvet karşılığı iştirak ettiği bir ticari mekanizmadır. Bununla beraber BSF görevlileri zaman zaman sivilleri katlederek Hinduların inek konusundaki hassasiyetinin gereğini yerine getirmiş olma izlenimi vermektedir. Ancak her aşamada Hindistan yönetiminin bu tür cinayetleri soruşturmayıp bir şekilde teşvik ederek Bangladeş hükümetinin iç ve dış politikada hareket alanını kısıtlama stratejisi güttüğü görülmektedir. 2001 ve 2005'teki ihlaller ve saldırılar üzerine yaşanan çatışmalarda Bangladeş tarafı üstün gelmiş, daha sonraki ihlallerde benzer çatışmalar pek yaşanmamıştır. Söz konusu ihlallere karşın Bangladeş yönetiminin gerekli tepkiyi vermemesi, bağımsızlıktan itibaren desteğini aldığı, jeopolitik bakımdan kuşatması altında olduğu Hindistan'a karşı bağımlılık ilişkisinden kaynaklanmaktadır. Bangladeşlilere yönelik cinayetlerin önlenmesi konusunda iki hükümetin 2015 mutabakatı, Hindistan yönetiminin söz konusu ihlalleri kabulü anlamına gelmektedir. Bununla beraber sözleşme kapsamında Bangladeş yükümlülüklerini yerine getirmiş, ancak ihlaller ve cinayetler 2023 itibariyle devam etmektedir.

Makalenin temel hipotezi, belirtilen ihlallere karşın Dakka yönetiminin yeterli ve gerekli girişimlerde bulunmadığı önemli ölçüde doğrulanmıştır. Bu sürecin istisnası durumundaki 2015 mutabakatı, sorunun kökten çözümü açısından önemli olduğu halde Hindistan yükümlülüklerini yerine getirmemiş, Bangladeş yönetimi buna karşın gerekli girişimlerde bulunmamıştır. Bu durum önemli ölçüde Hindistan'ın Bangladeş üzerinde ekonomik ve siyasi nüfuzundan kaynaklanmaktadır. İkinci olarak, Dakka yönetiminin vatandaşlarının mağduriyetlerine gerekli ilgiyi göstermediği, Hindistan etkisinden bağımsız bir hipotez olup bir anlamda siyasi tercih olarak görülmektedir. Diğer ülkeye karşı vatandaşlarının haklarını savunma yetkisi veren diplomatik himaye hakkı, demokratik, katılımcı ülkelerde etkin bir şekilde kullanıldığı halde bu açıdan gelişmemiş ülkelerde pek dikkate alınmamaktadır. Üçüncü hipotez, Bangladeş yönetiminin söz konusu haksızlıklara karşı koyacak gücü olmadığı jeopolitik, siyasi ve askeri bakımdan kısmen doğru olabilir. Ancak 2001 ve 2005 çatışmalarında Bangladeş güçlerinin galip geldiği görülmektedir. Öte yandan uluslararası kamuoyu ve başta BM mekanizmaları olmak üzere insan hakları kapsamındaki imkânları kullanmadığı, kullanmaya teşebbüs etmediği açıktır. Felani Hatun hadisesinde olduğu gibi Dakka yönetiminin girişiminden bağımsız olarak fotoğrafların Hindistan'da da yayınlanması üzerine BSF görevlilerinin söz konusu eylemi, bu ülkede de infiale yol açmıştır. Bunun anlamı her bir ihlal, saldırı, cinayet ve tecavüzün Bangladeş yönetiminin desteği ile Hindistan yanında uluslararası kamuoyunca paylaşılması durumunda Yeni Delhi yönetimi de ulusal ve uluslararası kamuoyu baskısı altında kalacaktır. Ancak bu konuda öncelikle Bangladeş yönetimi yetersiz kalmaktadır.

Sonuç olarak öneriler ve araştırma sorularına cevap durumundaki tespitlere gelince öncelikle belirtmek gerekir ki Bangladeş, bu kapsamda imzalanan anlaşmaları, Hindistan lehine uygulamasına karşın Hindistan yönetimi bunu yerine getirmemiştir. Hindistan da bir an önce bu taahhüdünün gereğini yapmalıdır. Sorunların kalıcı olarak çözülmesi için birçok örneği olduğu gibi Ortak Sınır Komisyonu kurulmalıdır. Cinayet, işkence, tecavüz veya hapis gibi şikâyetleri soruşturup yargılamak, sorunları çözümlemek üzere yine ortak birimler oluşturulmalı, suçluların ve sorumluların cezalandırılmasında şeffaflık sağlanmalıdır. Bangladeş Hükümeti, BSF tarafından kendi vatandaşlarına yönelik insan hakları ihlallerini çok güçlü bir şekilde protesto etmeli, başta Hindistan yönetimi olmak üzere ulusal ve uluslararası zeminlerde bu tür olayların yaşanmaması için girişimler başlatmalıdır. Gerekirse Birleşmiş Milletler himayesinde bağımsız bir organ aracılığıyla bu iddiaların araştırılması ve suçluların cezalandırılması sağlanmalıdır. Başta BM İnsan Hakları Evrensel

Beyannamesi ve Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi olmak üzere önde gelen insan hakları mutabakatlarının ihlali kapsamındaki bu uygulamaların önlenmesi için Bangladeş yönetimi, İslam İşbirliği Teşkilatı ve diğer bölgesel ve küresel örgütlerden de destek almanın çaresine bakmalıdır.

Kısaltmalar:

BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (Bengal Körfezi Çok Sektörlü Teknik ve Ekonomik İşbirliği Girişimi

BDR: BGB'nin 2009 öncesi, Border Guard Bangladesh (Bangladeş Sınır Güvenlik Ordusu)

BGB: (Border Guard Bangladesh (2009 sonrasında Bangladeş Sınır Güvenlik Ordusu)

BM: Birleşmiş Milletler

BSF: Border Security Force (Hindistan Sınır Güvenlik Gücü)

IORA: Indian Ocean Rim Association (Hint Okyanusu Kıyıları Derneği)

SAARC: South Asian Association for Regional Cooperation (Güney Asya Bölgesel İşbirliği Örgütü)

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

Yazar Katkı Oranı (Authorship Contributions): Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Kaynakça

Abedin, M.J. (2021). India-Bangladesh border: An analysis of security issues". *European Journal of Social Sciences Studies*. *VI*(6), 112-129.doi:10.46827/ejsss.v6i6.1150.

Abrar, CR (2020). Bangladeş Varot Şimante Hotta (Bangladeş-Hindistan sınırında öldürme), *The Daily Star Bangla*, 19.01.2020, blm. Openion, https://bangla.thedailystar.net/node/131665 Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Adams, B. (2011). India's Shoot-to-Kill Policy on the Bangladesh Border, *The Guardian,* 23.01, blm. Opinion, https://www.theguardian.com/commentisfree/libertycentral/2011/jan/23/india-bangladesh-border-shoot-to-kill-policy Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Ahmed, T. (2015). *Cause and Consequences of Border Killing between Bangladeseha and India*. Norwegian University. Norwegian University, Faculty of Social Sciences Department of International Environment and Development Studies, Master Thesis.

Al, A. ve Katıtaş, G. (2020). UPE: Var olanın farkedilişi. *Uluslararası politik ekonomi* içinde (3-46) Der.: Arzu Al, Meral Balcı, İmam Bakır Kanlı. Ankara: Savaş Yayınevi.

Bdnews24.Com (2016). 146 Bangladeshis Killed by BSF, Indian Civilians in past 4 Yrs, says home minister. https://bdnews24.com/bangladesh/2016/04/25/146-bangladeshis-killed-by-bsf-indian-civilians-in-past-4-yrs-says-home-minister Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Bonni N. (2021). Bangladeş-Hindistan sınırında çatışma ve Baraibari Saldırısı. *Noboboni*, 18.04., https://nobobohni.com/বাংলাদেশ-ভারত-সীমান্ত-সং/ Erişim Tarihi: 01.02.2023.

DMP News (2018). Bangladeşer Şimantoborti Zela Somuhu (Bangladeş'in Sınırdakı Eyaletler), https://dmpnews.org/বাংলাদেশের-সীমান্তবর্তী/ Erişim Tarihi: 01.02.2023.

Gündüz, A. (2019). *Milletlerarası hukuk*. (Ed.: Reşat Volkan Günel). Ankara: Savaş Yayınevi.

Güneysu, G. (2012). Askeri gereklilik ilkesi ve uluslararası insancıl hukuk. *Ankara Barosu Dergisi*, *4*, 91-108.

Halim, M.A. (2007). Foreign policy of Bangladesh: Framework of Analysis. *Foreign Policy of Bangladesh: A Small State's Imperative*. Ed. Emajuddin Ahamed, Komol Kuri Prokashon. Dhaka: 2007.

Hassan, M. vd. (2019). An analysis on India-Bangladesh border killing. *International Journal of Social, Political and Economic Research. VI*(1), 69-83.

Islam, U. (2018). BSFer Guş Sistem-i Bangladeş Şimante Hottar Mul Karon (Bangladeş sınırındaki cinayetlerin ana nedeni BSF'nin rüşvet sistemi: Kiriti Roy), *Bangla Tribune*, January. https://www.banglatribune.com/national/280451/বিএসএফের-ঘুষ-সিস্টেমই-বাংলাদেশ-সীমান্তে-হত্যার-মূল Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Jahan, R. (2008). *The Challenges of Institutionalizing Democracy in Bangladesh*. Singapur: ISAS Institute of South Asian Studies.

Kantho, K. (2016). Kal Roomarir Boraibari Dibos (Yarın Roomari'ın Boraibari günü)". *Kalerkantho*, https://www.kalerkantho.com/online/country-news/2016/04/17/348494 Erişim Tarihi: 01.02.2023.

Khuda, K. vd. (2105). India-Bangladesh border killing: Implication on bilateral relation. *Manarat International University Studies*. IV(1), 111-18.

Mustafa, S.M. (2020). Şimanto hotta o protibeşir bondutto (Sınır cinayetleri ve komşunun dostlukları), *Daily Nayadiganta*, https://www.dailynayadiganta.com/sub-editorial/482790/সীমান্ত-হত্যা-ও-প্রতিবেশীর-বন্ধুত্ব Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Odhikar (2021). *Human Rights Report 2021 Bangladesh*, http://odhikar.org/wp-content/uploads/2021/06/KLEA_2001-2021.pdf.

Percot M. (2020). "Picking up the neighbours" waste": migration of Bangladeshi villagers to India metropolises. *Migration and Development*, *IX*(1), 43-55.

Poros, S. (2020). Şimanto Atonko Kotokal (Sınır paniği ne kadar sürecek, *SAMAKAL*, (Ocak.2020), blm. Openion. https://samakal.com/bangladesh/article/200110740/আতঙ্ক-কতকাল Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Prothomalo (2022). 7 January, https://en.prothomalo.com/bangladesh/11-years-of-felani-killing-wait-for-justice-gets-longer Erişim Tarihi: 31.01.2022.

Prothomalo (2011). *BSF er Gulite Duijon Bangladeşi Nihoto*. https://www.prothomalo.com.

Rahman, P. (2022). Bangladeş-Varot Şimanto Hotta: Ekti Porjalosona (Bangladeş-Hindistan sınırındaki cinayetler: bir inceleme), *Somoy News*, 23.05.2022, blm. Openion https://www.somoynews.tv/news/2022-05-23/বাংলাদেশ-ভারত-সীমান্ত-হত্যা-একটি-পর্যালোচনা Erişim Tarihi: 31.01.2022.

Shahriar, S. (2021). Bangladesh-India border issues: A critical review. *Geoforum*, CXXIV, 257-60.

Singh, S.S. (2020). 5 Years after Land Border agreement, former enclave dwellers in dire street, https://www.thehindu.com/news/national/5-years-after-land-border-agreement-former-enclave-dwellers-in-dire-straits/article32255788.ece Erişim Tarihi: 5.02.2023.

The Commune (2022). *The India-Bangladesh exchange of enclaves.* https://thecommunemag.com/the-india-bangaldesh-exchange-of-enclaves/ Erişim Tarihi: 5.02.2023.

"Trigger Happy": Excessive use of force by Indian Troops at the Bangladesh Border. Human Rights Watch 09.12.2010, https://www.hrw.org/report/2010/12/09/trigger-happy/excessive-use-force-indian-troops-bangladesh-border Erişim Tarihi: 31.01.2023.

Yalçınkaya, A., Abidzhanov K. (2020). Özbekistan ve Kırgızistan'daki Anklav/Eksklav alanlarının çözüm süreci. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. *IX*(4), 2653-2667.